بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله حق حمده والصلوة على نبيه وعبده
محمد وآله من بعده بدانكه مدار كلام عرب
بر سه چيز است اسم وفعل وحرف وهر يكى را
حدى وعلامتى هست كه از غير ممتاز شود اما حد اسم
كلمه ايست كه دلالت كند بر معنى در نفس خود بى ضميمه
ومجرد باشد از زمان وعلامات آن دو قسم اند لفظى ومعنوى
اما لفظى دوازده اند چهار در اول يكى حرف جر چنانكه
بزيدٍ دوم حرف ندا چنانكه يا زيدُ سيوم الف ولام
چنانكه الرجلُ چهارم حرف انّ واخواتش چنانكه
انّ الله غفورٌ رحيمٌ وسه در وسط اول ياى تصغير چنانكه
رُجَيْلٌ وقُرَيْشٌ دوم الف جمع چنانكه رِجالٌ

حال

وجمالٌ سيوم واو جمع چنانكه بحورٌ واسودٌ و
پنج در آخر ١ تنوين چنانكه زيدٌ ورجلٌ ٢
نون تثنيه چنانكه زيدانِ ومسلمانِ ٣
نون جمع مذكر چنانكه زيدونَ ومسلمونَ ٤
تاء جمع مؤنث چنانكه هنداتٍ ومسلماتٍ ٥
ياء نسبت چنانكه بصريٌّ وكوفيٌّ واما
علامات معنوى هشت اند ١ آنكه علم باشد
چنانكه جعفر ومعدى كرب ٢ آنكه
اضافت كنند اورا با اسمى ديگر چنانكه
دارُ زيدٍ وفرسُ بكرٍ ٣ آنكه موصوف
باشد چنانكه رجلٌ طويلٌ ٤ آنكه عدد باشد
چنانكه ثلاثة عشر ٥ آنكه ضمير باشد

اما در رفع چنانکه کوی زیدٌ در جواب قائل
کی کوید من جاء قال الله تعالی ولئن سألتهم
من خلق السموات والارض لیقولن الله
ای خلقها الله واما در نصب چنانکه کوی
زیدًا در جواب انکه کوید من رأیت ای رأیت
زیدًا قال الله تعالی وقیل للذین اتقوا
ماذا انزل ربکم قالوا خیرًا ای انزل
خیرًا واما در جزم چنانکه در جواب اشیاء
سته ذکر رفت واما ماآت برد وازده
نوع اند هفت اسمی اند و پنج حرفی اما
انواع اسمی اول موصول بمعنی الذی کقوله تعالی
بما انزل الیک ۲ استفهامیه بمعنی ای شیٔ

کو

در دو حرف از جنس واحد پهلوی هم او فتد
اولین در آخرین مدغم بماند ای حکیم
یاد کیرار عاقلی این چند بیت و فهم کن
تا بیابی در همه قرآن طریق مستقیم

قال الله تعالی ورتل القرآن ترتیلا

قال المفسرون الترتیل حفظ الوقوف
واداء الحروف ۵

سی عربی

بسم الله الرحمن الرحیم

۵۱

نبی عربی و رسول مدنی

بسم الله الرحمن الرحیم

فعل تنوین ندارد فعل الف و لام ندارد و فعل اضافه

فعل تنوین ندارد

بسمله

لالا میرزا محمد علی
و اللوه زر رم ب ول دمیر د نحسن

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]